

Swap mění spotřební návyky

31.08.2020

Rozhovor s Lucíí Poubovou a Kristýnou Holubovou (Swap Prague), průkopnicemi českého swapu.

Swap [:svop:] je výměna krásných funkčních přebytků ze skříně i domácnosti, životní styl šetřící peněženku i planetu. Swap si můžete vyzkoušet v rámci [Sousedské slavnosti v Ondříčkově](#) v sobotu 19. září. Na místo přinesete věci, které už nevyužijete, a můžete si zdarma odnést, co potřebujete nebo co se vám líbí. Počet kusů není nijak omezen a není podmínkou, že do swapu musí přispět každý.

Jak vznikal swap v Praze? Jeho facebooková stránka SWAP Prague byla založena v lednu 2017, jak ale vypadal samotný začátek?

Lucie: S Kristýnou jsme v roce 2016 pracovaly pro organizaci Bezobalu, jejich bezobalovou prodejnu v Praze. V tu dobu Bezobalu organizovali konferenci Bez obalu o Zero Waste s Beou Johnson, ikonou zero waste života, a v rámci této konference jsme s Kristýnou udělaly první swap jako doprovodný program. První swap proběhl úspěšně tady ve coworkingovém prostoru SVĚT-HUB ve Slovenské ulici. Pak jsme nabraly i další prostory. Naše organizace se nezabývá jenom swapem jako takovým, ale změnou spotřebních návyků skrze bohatý doprovodný program

Organizujete swapy jenom v Praze, nebo se pohybujete i po jiných městech?

Lucie: Swapy organizujeme v Praze plus školíme ostatní města. Třeba máme za sebou proškolení a předávání know-how pro SWAP Plzeň, SWAP Bratislavu a Žilinu. To jsou taková naše nejlíp fungující města.

Kristýna: A jsme v kontaktu i s ostatními v regionech, známe se s nimi a fandíme jim.

Vaše akce na Zažít město jinak bude nějak zpoplatněná??

Kristýna: V rámci Zažít město jinak budeme vybírat dobrovolný příspěvek na místní organizaci, kterou jsme vybraly ve spolupráci s Prahou 3. Vybrali jsme R-Mosty, které poskytují profesionální pomoc lidem ohroženým sociálním vyloučením.

Jak bude swap během akce probíhat? Může přijít třeba někdo, kdo nemá nic na výměnu, ale stejně něco nového získat?

Lucie: Myšlenka je taková, že přinesete své přebytky, ty v super stavu. Věci, které nenosíte z nějakého

důvodu, jsou vám malé apod. To je základ sortimentu. Donesené věci odevzdáte našim dobrovolníkům, ti to roztřídí na různá stanoviště a vy už si pak berete, co chcete. Můžete přispět dobrovolným příspěvkem, který půjde na neziskovou organizaci R-Mosty. Akce bude probíhat celý den s tím, že pokud někdo něco zapomene přinést, tak se může stát v průběhu dne. Pokud nemáte co nabídnout na výměnu, můžete zaplatit dobrovolný příspěvek a pak si vzít, co se vám líbí.

Kristýna: A pak za tři týdny bude Týdenní swap v Holešovicích. Tudíž lidé mohou využít akce Zažít město jinak jako ochutnávku a pak když budou chtít roztřídit celou domácnost a doma to celý otočit vzhůru nohama, tak mají příležitost (*směje se*)

Narážíte při organizování swapů na nějaké problémy?

Kristýna: Probíhá to hladce, obecně se lidi učí velmi rychle. Je v zájmu všech účastníků, aby to fungovalo, takže všichni mají velkou motivaci.

Lucie: A přitahuje to fajn lidi. Funguje to, protože lidi chtějí být součástí té myšlenky, a proto respektují daná pravidla. My máme tři aktivity: kromě neziskovky, živých jednodenních swapů děláme také edukaci, zajišťujeme přednášky a odborníky, nebo i samy přednášíme. A poslední věc je facebooková skupina SWAP Prague, kterou spravujeme. V té facebookové skupině je to teď fakt živé, máme třeba 200 příspěvků denně. Do dne tam podle mě seženete všechno. Na swapu je krásná pospolitost. Ti lidé, kteří se do toho zapojí, se cítí součástí a spolupracují spolu. Je to kultura, životní styl. Za nějakou dobu, co swapujete, se vám změní myšlení a přemýšlíte jinak. Je to časově náročnější, ale je to méně materiální a šetrnější k přírodě.

Máte nějakou teorii, proč jsou swapeři především ženy?

Kristýna: V poslední době se to mění, i když jsou to pořád ženy, kdo častěji kupují věci do domácnosti. Muži chodí víc a víc a velmi jim to jde. Náš kamarád si třeba v naší online skupině vyswapoval celé zařízení do své dodávky. Je vidět, že když napíšete hezký příspěvek, tak pod ním hned máte desítky nabídek a komentářů. Určitě muži skupina, která se teď objevuje častěji a vidíme v ní potenciál. Také mladí muži, generace, která už má udržitelnost jako samozřejmou věc – je pro ně samozřejmé chodit do second-handů, nakupovat bezobalově.

Pokud byste měli oslovit mužské publikum, na co byste je nalákali? Co je na tom pro chlapy cool?

Lucie: Na muže víc zabírá kutilství, věci do domácnosti, knihy, a na mladší třeba oblečení z 90.let.

Je potřeba na swap registrace?

Lucie: Tady na tu akci ne. Je potřeba jen si roztřídit si v domácnosti věci a pak přinést jen ty, které jsou v top stavu a funkční.

Účastníci swapu sami stojí za stoly a své věci nabízí, nebo to dělají vaši dobrovolníci?

Lucie: Swaper přijde, odevzdá naším dobrovolníkům věci, a ti je roztřídí na stanoviště podle kategorie, jako v obchodu. Účastníci pak už jen chodí a berou si, co potřebují. Hlavní myšlenkou ale není nabrat si všechno, ale vzít si jen to, co potřebuji, co mi udělá radost. Není to o kvantitě, ale o zodpovědné spotřebě.

Proč si myslíte, že se v Česku swap chytil? Má to co dělat s naší povahou, nebo jde o celosvětový fenomén v rámci ekologie a udržitelnosti?

Kristýna: Já si nemyslím, že je to tady nějak specifické, ale možná že tam trochu hraje faktor českého „hrabošení“. Po nějakou dobu v historii jsme trpěli materiálním nedostatkem a teď, když ho máme, nashromáždili jsme si ho, tak najednou vidíme, kolik toho máme.

Lucie: Třeba v Portugalsku měli podobnou situaci, za diktátora Antónia Salazara, zažili si to, co my, jen v jiném období. Ale věci z druhé ruky vůbec nenosí, sekáče tam prakticky neexistují. Teprve teď tento fenomén začíná v Lisabonu, trochu v Portu.

Kristýna: Ono to obecně souvisí s tím, že Češi rádi šetří. Někteří jdou poprvé na swap kvůli penězům, že je to zdarma. Pak ale často získají nějakou nadstavbu, že šetří nejen peněženku, ale i planetu. A to je vlastně naším cílem, aby se lidé začali chovat jinak.

Na vašich workshopech se tedy lidé mohou naučit rozpoznat šmejdy od kvality?

Lucie: Přesně. Bavíme se o materiálech, jaké mají výhody, jak se o ně starat... Ono totiž pozor, koupit si hedvábnou halenku vyžaduje daleko více údržby než koupit si levný svetr. Hedvábnou halenku nemůžete jen tak strčit do pračky. Chce to delikátnější přístup. Ale je to jako se vztahy – o ty také musíte pečovat. Ono se vám to dlouhodobě vrátí, v případě toho oblečení tím, že dlouho vydrží a v takové hedvábné halence se jen tak nezpotíte.

Kristýna: Úspěchem swapera může být třeba i to, že co ušetří na swapu, může investovat do kvalitnějších materiálů.

Proč by měli čtenáři Radničních novin přijít 19. září na vaši akci?

Kristýna: Předpokládáme, že to lidé neznají a mohou si tak vyzkoušet jinou a zábavnou formu získání věcí, která je zodpovědná jak k vlastní peněženke, tak i k prostředí, ve kterém žijeme.

Zažít město jinak – swap

- **kdy:** 19. září 2020, 10–18 h
- **kde:** Ondříčkova ulice, naproti Bistru 8
- **vstupné:** dobrovolné, vybraná částka půjde na organizaci [R-Mosty](#)

Věci, které můžete přinést na výměnu:

- oblečení (pánské, dámské, dětské)
- hračky
- sportovní potřeby
- zahradní náčiní
- knihy
- domácí potřeby
- obuv
- rostliny (oddenky, pokojové rostliny,...)
- doplňky (módní i do bytu)
- nádobí
- nářadí

Zásady ostríleného swapera

1. Ví, že lokální přímá výměna je nejšetrnější a nejúčinnější způsob ekologického získávání věcí.
2. Na výměnu nosí jen věci ve skvělém stavu a čisté, takové, které by třeba daroval i svým přátelům.
3. Jeho záměrem je udělat radost ostatním a zbavit se věcí smysluplně. Je spokojený, když jeho věci mohou i nadále sloužit ostatním.
4. Ze swapu si odnáší věci, které mu činí radost nebo je potřebuje pro sebe a své nejbližší, a to v množství, které sám unese!
5. Je ohleduplný k ostatním, vrací věci na svá místa, zachová klid i v tlačenici a usmívá se na své okolí.
6. Swap bere nejen jako zábavu, ale i životní styl, kde může zažít i pořádnou dávku adrenalinu, když objeví třeba skvost typu kašmírový svetr :)

Text: Natálie Bartlová

Foto: archiv Swap Prague